

Dosarul nr. 2ra-936/2023
2-21007361-01-2ra-04072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Lavric)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

12 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu și de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Timotin împotriva Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea despăgubirii, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 ianuarie 2021, prin intermediul poștei terestre (Vol.I, f.d.57), Elena Timotin, reprezentată de avocatul Vadim Ciobanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni, solicitând anularea pct.1.2 din ordinul nr. 4243-p din 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM”, cu repunerea în toate drepturile și încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, activează în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. din anul 1999, trecând toate treptele de serviciu de la simplu contabil la contabil-șef al sucursalei nr. 10 Chișinău.

Totodată, a menționat că, la data de 01 decembrie 2020, președintele Comitetului de Conducere al B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., Serghei Cebotari, a emis ordinul nr. 4243-p „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM”, iar conform pct. 1.2. din acest ordin, s-a dispus preavizarea cu privire la faptul că la 05 februarie 2021 va fi redus inclusiv postul său de muncă, de consilier principal IMM (sucursala nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM. În opinia sa, ordinul emis este ilegal.

Reclamanta a afirmat că, pe parcursul activității sale în cadrul Băncii, nu a fost sancționată disciplinar. Conform caracteristicii de serviciu, în cadrul activității a instruit șapte viitori contabili-șefi de sucursale, a generat stimă și respect din

partea clienților, a demonstrat o bună organizare a activității de contabilitate și casierie a sucursalei, a participat la instruirea noilor specialiști pe segmentul evidenței contabile pe casă, credite, precum și a asigurat evidența activelor băncii.

Ulterior, la 17 aprilie 2019 a fost sancționată disciplinar cu mustrare, însă ordinul a fost anulat prin hotărâre judecătorească, menținută prin decizia instanței ierarhic superioare. După adoptarea hotărârilor date, a fost amenințată verbal de persoanele cu funcții de răspundere precum că va fi concediată din serviciu. În continuare temeuri de concediere nu au existat, nici anchete de serviciu referitor la anumite abateri disciplinare, deoarece își îndeplinea conștiincios obligațiile.

Reclamanta a declarat că, pentru a-și apăra drepturile sale, a solicitat de la conducerea Băncii mai multe informații pentru a confirma că este tratată discriminatoriu, iar la instruirii și perfecționări sunt trimise doar persoanele apropiate conducerii Băncii, precum și că de ajutor material au beneficiat persoane care au fost sancționate disciplinar. La fel, a solicitat sancționarea angajaților care, în mod ilegal, au dispus sancționarea sa prin ordinul din 17 aprilie 2019. Însă, la toate solicitările sale, conducerea Băncii i-a oferit informații cu date eronate, incomplete, iar la majoritatea nici nu a dat răspuns, fiind ignorate prevederile Legii privind accesul la informație, motiv pentru care s-a adresat Inspectoratului de Poliție, fiind întocmite procese-verbale cu privire la contravenție. În opinia sa, refuzul eliberării informației solicitate este determinat de faptul că, va deconspira ilegalitățile și discriminarea în cadrul Băncii în raport cu angajații săi. La fel, s-a adresat comitetului sindical al băncii pentru acordarea suportului juridic, însă solicitarea a rămas nesoluționată.

De asemenea, a indicat că, la data de 07 august 2020 și 21 octombrie 2020, a depus cereri în adresa conducerii băncii cu intenție de avansare în serviciu, însă au fost lăsate fără examinare, iar în posturile respective au fost numite alte persoane fără organizarea concursului, contrar regulamentelor interne ale Băncii și i s-a refuzat comunicarea informației în baza căror criterii au fost angajate alte persoane.

Reclamanta a afirmat că, pârâtul, contrar prevederilor art. 88 alin.(1) lit.a), d), g) și h) din Codul muncii, nu a emis ordin (dispoziție, decizie, hotărâre), motivată din punct de vedere juridic sau economic, cu privire la reducerea numărului sau a statelor de personal; nu a redus, în primul rând, locurile de muncă vacante; nu a prezentat, în modul stabilit, cu 2 luni înainte de concediere, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă informațiile privind persoanele ce urmează a fi disponibilizate și nu s-a adresat Comitetului Sindical al Organizației Sindicale a lucrătorilor B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în vederea obținerii opiniei consultative privind concedierea sa.

Cu trimitere la prevederile art. 88 alin.(1), art. 89 alin.(2) din Codul muncii, reclamanta a opinat că ordinul emis este contrar legii, care urmează a fi anulat cu repunerea sa în drepturi.

Totodată, a citat și jurisprudența CtEDO, din care rezultă că litigiile referitoare la recrutare, la carieră și la încetarea raporturilor de muncă intră sub incidența domeniului de aplicare al art. 6 § 1 din Convenție (Santa vs Italia, hotărârea din 02 septembrie 1997; Huber vs Franța, hotărârea din 19 februarie 1998; Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007).

Prin cererea depusă la februarie 2021 reclamanta, completând acțiunea, a

solicitat suplimentar anularea ordinului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. nr. 356-p din 04 februarie 2021 „Cu privire la concedierea dnei Timotin Elena”, cu repunerea în toate drepturile, încasarea salariului pentru toată perioada absenței forțate de la muncă, începând cu data de 05 februarie 2021, încasarea prejudiciului moral în mărime de un salariu mediu lunar al salariatului și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de completare, partea reclamantă a indicat că, prin ordinul nr. 356-p din 04 februarie 2021 a fost dispusă concedierea sa din funcția de consilier principal ÎMM (sucursala nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări ÎMM, din 05 februarie 2021, conform art. 86 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, în legătură cu reducerea statelor și numărului de personal. În opinia sa, ordinul este ilegal.

Din momentul preavizării până la data concedierii, i-au fost propuse la data de 09 decembrie 2020 și la data de 03 februarie 2021, doar unele posturi de muncă vacante în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., inferioare calificării sale profesionale. Din informațiile disponibile, în perioada 27 noiembrie 2020-05 februarie 2021 au fost mai multe locuri vacante decât cele propuse, însă intenționat nu i-au fost propuse, deoarece pârâtul avea intenția de a o concedia, fiind evident că funcțiile propuse nu le va accepta.

Cu referire la prevederile art. 183 alin. (1), (2) lit. a), c), d) și k) și (3) din Codul muncii, reclamanta a menționat că, B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. la concedierea sa nu a luat în considerare că aceasta dispune de dreptul preferențial de a fi lăsată la lucru, din motiv că are o calificare și productivitate a muncii foarte înaltă. B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. nu a ținut cont și de faptul că are la întreținere patru persoane și anume doi copii, unul fiind minor, unul fiind student, precum și părinții pensionari, tatăl fiind cu dizabilități. La fel, nu a ținut cont de faptul că are o vechime în muncă în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. de 21 de ani împliniți și în timpul muncii a contractat o boală profesională și anume: xxxxx.

Ulterior, prin cerere de completare a acțiunii, partea reclamantă a solicitat anularea pct.3 și pct.3.2 din Ordinul nr.228 din 27 noiembrie 2020 „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Rîșcani mun. Chișinău”, cu repunerea în toate drepturile, anularea pct.1.2 din ordinul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. nr.4243-4 din 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM”, cu repunerea în toate drepturile, anularea ordinului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. nr. 356-p din 04 februarie 2021 „Cu privire la concedierea dnei Timotin Elena”, cu repunerea în toate drepturile, restabilirea în funcția de consilier principal IMM (sucursala nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM sau altă funcție echivalentă, încasarea salariului pentru toată perioada absenței forțate de la muncă, începând cu 05 februarie 2021 până la data emiterii hotărârii în mărimea salariului mediu, încasarea prejudiciului moral în mărime de un salariu mediu lunar și încasarea cheltuielilor de judecată.

În argumentarea cererii de completare, partea reclamantă suplimentar a afirmat că, în baza pct. 3, pct.3.2 din ordinul nr. 228 din 27 noiembrie 2020 „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Râșcani, mun. Chișinău”, s-a dispus reducerea din 05 februarie 2021 a statelor și numărului

de personal băncii prin închiderea posturilor de muncă: unitatea de Consilier Principal IMM (nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM. Iar la 01 decembrie 2020, a fost emis ordinul nr. 4243-p, care i-a fost adus la cunoștință la 09 decembrie 2020.

Conform listei de posturi vacante prezentate, i se prezentau un anumit număr, însă disponibile erau mai multe posturi vacante, care nu i-au fost propuse, pentru unele dintre care întrunea cerințele de suplینire a acestora.

Prin hotărârea din 03 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Elena Timotin și s-a anulat ordinul nr. 356-p din data de 04 februarie 2021 „Cu privire la concedierea dnei Elena Timotin”. S-a restabilit Elena Timotin în funcția de consilier principal IMM (sucursala nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM sau altă funcție echivalentă. S-a încasat de la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în beneficiul Elenei Timotin salariul pentru perioada absenței forțate de la muncă, începând cu data de 05 februarie 2021 și până la data emiterii hotărârii, în mărimea salariului mediu al salariatului pentru această perioadă, pornind de la salariul mediu lunar de 13 364,75 de lei. S-a încasat de la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în beneficiul Elenei Timotin prejudiciul moral în mărime de 13 500 de lei. S-a încasat de la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în beneficiul Elenei Timotin cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 500 de lei. Totodată, s-a dispus executarea hotărârii în partea restabilirii în funcție și plății unui salariu, la expirarea termenului de 15 zile din data pronunțării.

În dezacord cu hotărârea primei instanței, Elena Timotin și B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. au declarat apel.

Prin decizia din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Elena Timotin și de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. și s-a menținut hotărârea din 03 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel judecând cauza în ordine de apel, a conchis că, soluția fondului este întemeiată, iar argumentele expuse în cererea de apel au un caracter declarativ, nefiind de natură să combată concluziile expuse în hotărârea contestată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Raportând prevederile art. 1 alin.(3), art. 4 alin.(1), (2), art. 43 alin.(1), (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 6 alin.(1), (2),(3),(4), art. 9 alin.(1) lit. (a), art. 10 alin.(2) lit.a),b), art. 81 alin.(1) lit.b), alin.(3), art. 86 alin.(1) lit.c), art.87 alin.(1), art. 88 alin.(1) lit.a),b), c), d), e),f),g), h, alin.(2), (3),(4), art. 89 alin.(1), (2), (3), art. 90 alin.(1),(2) lit.a),b),c), alin.(3), at. 183 alin.(1), (2) lit.a),c),k), alin. (3), art. 329 alin.(1), (2), art.330 alin.(1) lit.b) din Codul muncii la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de apel a reținut ca fiind stabilit cu certitudine faptul că, prin ordinul nr.228 din 27 noiembrie 2020 al B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Râșcani, mun. Chișinău”, urmare identificării depășirii numărului angajaților din sucursalele Miron Costin și nr. 10 Chișinău, implicați în procesul de deservire a clienților IMM, raportat la numărul de clienți, în scopul optimizării cheltuielilor aferente procesului de deservire a clienților IMM din sectorul Râșcani mun. Chișinău, în

special în condițiile de criză economică condiționată de pandemia COVID-19, s-a dispus reducerea la 05 februarie 2021 a statelor și a numărului de personal prin închiderea posturilor de consilier principal IMM (nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM.

La data de 01 decembrie 2020 a fost emis Ordinul nr. 4243-p „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM”, inclusiv postul de muncă al reclamantei/apelante Elena Timotin (Vol.I, f.d.13), adus la cunoștință la data de 09 decembrie 2020. Odată cu aducerea la cunoștință a ordinului nr.4243-p, reclamantei/apelante i s-a prezentat lista funcțiilor vacante – 39 posturi, inclusiv 23 funcții de operator ghișeu casă. Totodată, ulterior, reclamantei/apelante i-a fost pusă la dispoziție lista funcțiilor vacante din cadrul băncii, conform situației la 03 februarie 2021. Urmare examinării posturilor propuse, Elena Timotin a consemnat obiecțiile sale, indicând că angajatorul refuză să-i aducă la cunoștință toate funcțiile vacante, deși, efectuează angajări a altor persoane. Reieșind din faptul că, i s-au pus la dispoziție posturile de muncă inferioare calificării sale, Elena Timotin a refuzat acceptarea opțiunilor propuse (Vol.I, f.d.78).

Drept urmare, în baza Ordinului nr.356-p din 04 februarie 2021, „Cu privire la concedierea dnei Timotin Elena”, Elena Timotin a fost concediată din funcția de consilier principal ÎMM (sucursala nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzării ÎMM, începând cu 05 februarie 2021, în baza art. 86 alin. (1) lit. c) Codul muncii, în legătură cu reducerea statelor de personal.

Drept temei a emiterii ordinului nr.356-p din 04 februarie 2021, au constituit ordinul nr.228 din 27 noiembrie 2020 al B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Râșcani, mun. Chișinău” și ordinul nr. 4243-p din 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM” (Vol.I, f.d.75).

Concedierea salariatului în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate are loc în cazul în care nu este posibil transferul salariatului cu acordul lui la un alt loc de muncă (funcție) în cadrul unității respective. Desfacerea contractului individual de muncă este posibilă cu condiția că salariatul nu avea dreptul preferențial de a fi lăsat la lucru (art.183 din Codul muncii).

Așadar, desfacerea contractului individual de muncă pe motivul reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate este valabilă în următoarele condiții: - reducerea numărului sau a statelor de personal să aibă loc real. Acest fapt urmează a fi confirmat prin ordinul cu privire la reducerea numărului de personal și aprobarea noilor state de personal. Urmează de reținut că noile state de personal urmează a fi aprobate pînă la începerea evenimentelor ce țin de reducerea numărului de personal; - salariatul nu are dreptul preferențial de a fi lăsat la lucru. Atunci cînd se decide cu privire la dreptul preferențial de a fi lăsat la lucru urmează a se lua în considerare prevederile art.183 din Codul muncii. În cazul în care mai mulți salariați pretind la un post vacant, atunci regula dreptului preferențial nu se va aplica. În acest caz numai angajatorul este în drept de a decide cui din salariații care urmează a fi concediați în legătură cu reducerea numărului de personal din unitate să-i propună prin transfer funcția vacantă, ținînd totodată cont de cerințele art.49 alin.(1) din Codul muncii privitor la specialitatea, profesia, calificarea,

funcția pretendenților; - salariatul a fost preavizat despre reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate cu 2 luni înainte de reducere, acordându-i salariatului ce urmează a fi concediat o zi lucrătoare pe săptămână cu menținerea salariului mediu pentru căutarea unui alt loc de muncă; - desfacerea contractului individual de muncă a fost făcută cu consultarea prealabilă al organului sindical din unitate (art.87 din Codul muncii).

În speță, instanța de fond just a statuat că, termenul de preavizare a salariaților prevăzut de art. 88 alin. (1) lit. b) din Codul muncii nu a fost respectat de către angajatorul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în privința Elenei Timotin. Or, ordinul nr. 4243-p a fost adus la cunoștința ultimei la data de 09 decembrie 2020, în timp ce Elena Timotin a fost concediată la data de 05 februarie 2021, adică până la expirarea termenului de 2 luni stabilit de legiuitor, concedierea urmând a fi efectuată doar la expirarea termenului de preavizare.

De asemenea materialele cauzei atestă că, la data de 09 decembrie 2020 reclamantei/apelante i s-a prezentat lista cu 39 de funcții vacante, în timp ce, pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a prezentat lista posturilor vacante conform situației la 27 noiembrie 2020, potrivit căreia B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. dispunea de 114 funcții vacante. De asemenea, de către reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a fost prezentată lista funcțiilor conform situației la 05 februarie 2021 – data concedierii reclamantei/apelante, fiind prezentată lista a 124 posturi vacante. Prin urmare este evidentă concluzia că, reclamantei/apelante nu i-a fost prezentată o listă incompletă a posturilor vacante în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. – 39 posturi vacante prezentate în coraport cu 114 și 124 posturi vacante.

Totodată, analizând listele funcțiilor vacante prezentate de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. se constată nerespectarea de către angajator a prevederilor art.88 alin. (1) lit. d) din Codul muncii – reducerea locurilor de muncă vacante, or, conform situației la 27 noiembrie 2020, în lista de 114 posturi vacante se regăseau inclusiv funcțiile de Consilier IMM care urmau a fi reduse în primul rând. Aceleași funcții se regăsesc și în lista funcțiilor vacante conform situației la 05 februarie 2021.

La caz, nu a fost probat faptul că angajatorul ar fi evaluat calificarea angajaților anterior concedierii, fiind încălcate prevederile art. 183 alin. (1) din Codul muncii. Totodată, în cazul efectuării evaluării și identificării salariaților cu calificări egale urmau a fi respectate prevederile art. 183 alin. (2) lit. a), c) și k) din Codul muncii, care stipulează că în cazul unei egale calificări și productivități a muncii, de dreptul preferențial de a fi lăsați la lucru au: - salariații cu obligații familiale, care întrețin două sau mai multe persoane și/sau o persoană cu dizabilități - în cadrul procesului de judecată de către Elena Timotin au fost prezentate probe că aceasta are la întreținere 4 persoane; - salariații care au o mai mare vechime în muncă în unitatea respectivă – în speță, Elena Timotin având la data concedierii 21 de ani lucrați la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. (f.d.75, Vol.I). κ) salariații care au mai multe stimulări pentru succese în muncă și nu au sancțiuni disciplinare (art.211).

De asemenea, a reținut că anterior declanșării procedurii ce ține de reducerea numărului sau a statelor de personal, angajatorul nu a aprobat noile state de

personal, fapt care nu a fost negat de către reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., or, desfacerea contractului individual de muncă pe motivul reducerii numărului din unitate urmează să aibă loc real. Iar noile state de personal urmează a fi aprobate până la începerea evenimentelor ce țin de reducerea numărului de personal.

Astfel, instanța de fond întemeiat a dispus anularea ordinului nr. 356-p din 04 februarie 2021 „Cu privire la concedierea dnei Timotin Elena”, cu restabilirea acesteia în funcția de consilier principal IMM (sucursala nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM sau altă funcție echivalentă.

La capitolul dat instanța de apel a notat că, deși apelanta a indicat că soluția instanței de fond privind restabilirea Elenei Timotin „sau altă funcție echivalentă” în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., este neîntemeiată, însăși Elena Timotin în cererea de concretizare a pretențiilor sale a solicitat „obligarea B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. să restabilească pe Elena Timotin în funcția de consilier principal IMM (sucursala nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM sau altă funcție echivalentă (Vol.II, f.d.37).

Mai mult, ținând cont de faptul că, în baza ordinului nr.356-p din 04 februarie 2021, „Cu privire la concedierea dnei Timotin Elena”, Elena Timotin a fost concediată din funcția de consilier principal IMM (sucursala nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzării IMM, începând cu 05 februarie 2021, în baza art. 86 alin. (1) lit. c) Codul muncii, în legătură cu reducerea statelor de personal, Completul judiciar remarcă că, în cazul în care funcția de consilier principal IMM (sucursala nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM nu se mai regăsește în statele de personal al BC „Moldova-Agroindbank” SA, Timotin Elena urmează a fi restabilită în altă funcție echivalentă.

Redând prevederile art. 90, art.330 alin.(1) lit.b) din Codul muncii, instanța de apel a menționat că, în condițiile în care s-a dispus anularea ordinului nr. 356-p din data de 04 februarie 2021 „Cu privire la concedierea dnei Timotin Elena”, emis de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., instanța de fond întemeiat a dispus încasarea din contul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în beneficiul Elenei Timotin salariul mediu pentru perioada absenței forțată de la muncă, începând cu data de 05 februarie 2021 și până la 03 septembrie 2021- data emiterii hotărârii, în mărimea salariului mediu al salariatului pentru această perioadă, pornind de la salariul mediu lunar al reclamantei Elena Timotin de 13 364,75 de lei.

În ceea ce privește pretenția cu privire la compensarea prejudiciului moral cauzat, instanța de apel a evidențiat că unul din criteriile determinative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că suma adjudecată trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirii trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensator și nu trebuie să constituie nici sumă excesivă și nici venit nejustificat. Scopul sumei stabilite cu titlu de satisfacție echitabilă este exclusiv acela de a-i acorda reclamantului o reparațiune pentru prejudiciul pe care aceasta la suferit, ce constituie o consecință a încălcării constatate.

Principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, și anume faptul că Elena Timotin, care a activat în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. peste 21 ani, a rămas fără un loc de muncă stabil, fiind

concediată ilegal din funcție, în mod evident denotă că acesteia i s-au adus suferințe morale. Astfel, prima instanță întemeiat a dispus încasarea de la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în beneficiul Elenei Timotin prejudiciul moral în mărime de 13 500 de lei.

Potrivit pct.1.2 din ordinul nr. 4243-p din 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM”, Elena Timotin a fost preavizată cu privire la faptul că la 05 februarie 2021 vor fi reduse posturile de muncă, *inter alia*, consilier IMM (sucursala nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM. Iar conform pct. 3 de la preambulul ordinului nr.228 din 27 noiembrie 2020 „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Rîșcani mun. Chișinău”, s-a indicat că numărul de angajați în cadrul sucursalelor Miron Costin și nr. 10 Chișinău ale băncii, implicați în procesul de deservire a clienților IMM din cadrul acestor sucursale, raportat la numărul de clienți IMM deserviți, denotă faptul că numărul angajaților depășește cu mult nivelul necesităților. La pct.3.2 s-a dispus reducerea la 05 februarie 2021 stărilor și numărul de personal ale băncii prin închiderea posturilor de muncă: Unitatea de Consilier Principal IMM (nr. 10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM.

Drept urmare, cu referire la pretențiile reclamantei Elena Timotin prin care se solicită anularea pct.1.2 din ordinul nr. 4243-p din 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM” și a pct.3 și pct.3.2 din ordinul nr.228 din 27 noiembrie 2020 „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Rîșcani mun. Chișinău”, în coraport cu prevederile art.88 din Codul muncii, întemeiat au fost apreciate ca fiind neîntemeiate, or, norma în cauză stabilește pentru angajator procedura de concediere în cazul lichidării unității, reducerii numărului sau a statelor de personal, procedură care urmează a fi respectată întocmai de către angajator.

Urmare a constatărilor detaliate supra, în raport cu circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, instanța de apel a concluzionat că, argumentele expuse de către Elena Timotin și de către B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în cererile de apel sunt lipsite de substanță juridică obiectivă.

La 20 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.1), Elena Timotin, reprezentată de avocatul Vadim Ciobanu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie modificată hotărârea primei instanțe, și anume excluderea din partea dispozitivă a sintagmei „sau altă funcție echivalentă”, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii înaintate, și anume anularea pct. 3 și pct. 3.2. din ordinul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. nr. 228 din 27 noiembrie „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău și anularea pct. 1.2. din ordinul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. nr. 4243-p din data de 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM”.

În motivarea recursului, partea recurentă a invocat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată legal, fiind adoptată în rezultatul încălcării esențiale a normelor

de drept material interpretării în mod eronat a legii și aprecierii arbitrare a probelor, totodată concluziile instanței de apel expuse în decizie vin în contradicție cu circumstanțele de fapt ale cauzei. Instanța de apel nu a luat în considerare toate circumstanțele ce au importanță pentru examinarea justă a cauzei.

În conformitate cu art. 239 - 240 din Codul procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. La adoptarea hotărârii, instanța judecătorească, în limitele pretențiilor invocate, apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost sau nu au fost stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. Norma de drept indicată impune instanței de judecată exigențe privind studierea minuțioasă a situației de fapt a chestiunii supuse judecării și încadrarea corectă de drept.

Totodată, a indicat că, aplicarea în practică a art. 432 din Codul de procedură civilă presupune o delimitare clară și certă a noțiunilor de legalitate și temeinicie a hotărârii. Stabilirea circumstanțelor de fapt ale pricinii și aplicarea normelor de drept sunt indisolubil legate între ele. La determinarea circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a pricinii (obiectul probațiunii) instanța de judecată pornește, printre altele, și de la normele de drept material ce urmează a fi aplicate. Pe de altă parte, pentru a stabili dacă o normă materială va fi aplicată sau nu, instanța trebuie să cunoască circumstanțele de fapt ale pricinii care formează ipoteza normei de drept potrivite. De aceea, stabilind incomplet circumstanțele de fapt ale pricinii, instanța poate comite o greșeală la alegerea normei aplicabile potrivite și, în final, emite o hotărâre ilegală. Controlul de către instanța de recurs a aplicării corecte a normelor de drept material impune în mod obligatoriu și verificarea corectitudinii de stabilire a obiectului probațiunii. Instanța de recurs urmează să compare ipoteza normei juridice puse la baza deciziei cu circumstanțele de fapt stabilite de instanțele inferioare. Stabilirea incompletă de către instanțele de fond și de apel a circumstanțelor de fapt care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii are ca efect aplicarea eronată a normei de drept material și, prin urmare, duce la casarea deciziei instanței de apel.

Recurenta a opinat că, decizia instanței de fond și instanței de apel privind restabilirea în altă funcție echivalentă în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., este neîntemeiată legal. Art. 89 din Codul muncii stipulează expres și imperativ că salariatul eliberat nelegitim din serviciu, urmează a fi restabilit la locul de muncă, dar nu în altă funcție în cadrul aceleiași unități, fie ea și echivalentă, identică sau similară. Nici Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Privind practica judiciară a examinării litigiilor care apar în cadrul încheierii, modificării și încetării contractului individual de muncă” nr. 9 din 22 decembrie 2014 și nici practica judiciară nu reglementează și nu prevăd posibilitatea restabilirii angajatului concediat ilegal din serviciu în altă funcție echivalentă. Respectiv, instanța de fond și instanța de apel absolut neîntemeiat, cu aplicarea eronată a normei de drept material și anume art. 89 din Codul muncii, au dispus restabilirea în altă funcție echivalentă în cadrul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., ori soluția corectă poate fi doar restabilirea în funcția de consilier principal IMM (sucursala nr.10 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM.

De asemenea, a afirmat că, în contextul aprecierii arbitrare a probelor de către

instanța de apel, atât în instanța de fond, cât și instanța de apel a dovedit prin probe incontestabile faptul că pct. 3, pct. 3.2. din ordinul nr. 228 din data de 27 noiembrie 2020 „Cu privire la unele acțiuni aferente deservirii clienților IMM din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău” și pct. 1.2. din ordinul nr. 4243-p din 01 decembrie 2020 „Cu privire la preavizarea unor angajați ai Direcției Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM” sunt neîntemeiate, ilegale și pasibile anulării. Or, a dovedit prin probe incontestabile că ordinul nr. 228 din data de 27 noiembrie 2020 nu este motivat din punct de vedere juridic sau economic, contrar prevederilor art. 88 alin.(1) lit.a) din Codul muncii. Intimatul a indicat că au fost create condiții optimale de deservire a clienților IMM din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău, în sediul băncii, amplasat pe adresa str. Miron Costin 9, ca rezultat al redislocării sucursalei „Miron Costin” a băncii; în apropiere de sediul Miron Costin (la circa 500 metri distanță) este situată sucursala nr. 10 Chișinău, în cadrul căreia, de asemenea, sunt deserviți clienți IMM din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău; numărul de angajați în cadrul sucursalelor „Miron Costin” și nr. 10 Chișinău, implicați în procesul de deservire a clienților IMM din cadrul acestor sucursale, raportat la numărul de clienți IMM deserviți, denotă faptul că numărul angajaților depășește cu mult nivelul necesităților. Din nota informativă cu privire la deservirea clienților IMM din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău din 18 noiembrie 2020, se atestă faptul că, în realitate, angajații sucursalei nr. 10 Chișinău deserveau mai mulți clienți raportat la un salariat și anume de 101 clienți pentru un angajat, comparativ cu 93 clienți pentru un angajat din sucursala Miron Costin. Prin urmare, angajații din sucursala nr. 10 Chișinău aveau un randament mai bun comparativ cu angajații sucursalei Miron Costin. Informația publică cu privire la indicatorii financiari ale B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. denotă faptul că începând cu anul 2015, profitul este în continuă creștere, și anume: în anul 2015, Banca a înregistrat profit de 377 024 mii lei; în anul 2016 – 406 427 mii lei; în anul 2017 – 455 670 mii lei; în anul 2018 – 531 464 mii lei; în anul 2019 – 709 656 mii lei; în anul 2020-539 219 mii lei. Deși, Banca urmărea scopul optimizării (reducerii) cheltuielilor, în special în condiții de criză economică, aceasta a majorat în anul 2020 remunerarea managementului executiv cu 16 920 000 lei de la 23 827 000 în 2019 la 40 747 000 lei. Respectiv, încă o dată se atestă faptul că acest argument al Băncii este unul pur declarativ.

Instanța de fond și instanța de apel nu au apreciat toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Din interpretarea art. 6 din Convenție, precum și cu referire la cauzele CtEDO, Garcia Ruiz vs. Spania, 21 ianuarie 1999, Hiro Balani vs. Spania, 1994, recurenta a afirmat că, instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei. În cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, făcând trimitere la prevederile art. 390 alin. (1) lit. e), f) din Codul de procedură civilă.

De asemenea, a reiterat că, în sensul art. 6 CEDO, precum și conform jurisprudenței CtEDO, în cauzele Suominen vs. Finlanda, Van de Hurk împotriva

Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, Curtea a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat. Art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CtEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective cauza *Artico vs. Italia*, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

În opinia părții recurente, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată și de a argumenta menținerea hotărârii primei instanțe. Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Interpretarea pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei. Aceste aspecte au fost ignorate la pronunțarea deciziei contestate, iar aprecierea dată de instanța de apel fiind una arbitrară, prin interpretarea eronată a legii și în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La 06 iulie 2023, Elena Timotin a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de modificare a hotărârii primei instanțe, și anume excluderea din partea dispozitivă a sintagmei „sau altă funcție echivalentă”, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului, recurenta, în esență, reiterând argumentele din recursul semnat de avocatul său, Vadim Ciobanu, suplimentar a indicat că, prin decizia din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a constatat încălcarea dreptului său la acordarea asistentei juridice gratuite de către Organizația sindicală a B.C. „Moldova- Agroindbank” S.A. Astfel printr-o hotărâre definitivă s-a constatat că la concedierea Elenei Timotin, ultimei i-a fost încălcat dreptul la apărare, garantat de art. 26 din Constituție și art. 6 din Convenția Europeană.

Instanța de fond și instanța de apel nu au apreciat toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei, în continuare iterând, în esență, alegațiile din recursul depus la 20 iunie 2023, inclusiv prin prisma art. 6 din Convenție, precum și cu referire la cauzele CtEDO, menționate în recursul semnat de avocat.

La 18 august 2023, B.C. „MAIB” S.A. (până la 09 noiembrie 2021, denumită prescurtat B.C. „Moldova- Agroindbank” S.A.) a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată înaintată de Elena Timotin.

În motivarea recursului, recurentul a invocat prin prisma prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă, că, instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, instanța a

interpretat în mod eronat legea materială. În temeiul art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea încălcărilor ce au dus sau la soluționarea greșită a cauzei, aprecierea arbitrară a probelor de către instanța judecătorească, erorile comise au dus la- încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu aplicarea directă a art. 6 alin. 1 și art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO).

Instanța de apel a aplicat și a interpretat eronat art. 88 alin. (1) lit. b) din Codul muncii. Urmează a fi luată în vedere o problemă de aplicabilitate a art. 88 alin. (1) lit. b) și c) din Codul muncii, cât și problema de conținut a art. 89 alin. (1) din Codul muncii, care instanțele inferioare le-au aplicat eronat și le-au interpretat extinctiv arbitrar. Banca este prejudiciată prin faptul ca instanțele de fond au apreciat la același nivel o abatere minoră, în speță, cu încălcări grave ale Codului muncii în altă jurisprudență, însă soldate în toate cazurile cu restabilirea salariatului în funcție și încasarea despăgubirilor bănești exorbitante. Problema de conținut a art. 89 alin. (1) din Codul muncii precum că salariatul „eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la muncă”, ce ar trebui să înlăture nesiguranța dreptului, dimpotrivă, creează susceptibilitate de neconstituționalitate. Termenul „eliberat nelegitim”, deși, dorit a fi semantic cu „ilegal”, însă nu este atare nici în dicționarul explicativ, nici în Codul Muncii, deoarece nu indică precis, cu exactitate și previzibilitate cazurile de „eliberare nelegitimă (ilegală) din serviciu”, însă impune la același nivel încălcări minore și încălcări grave, toate cu efect de restabilire în funcție cu revendicări disproporționate. Cu referire la conținutul art. 89 alin. (1) din Codul muncii, salariatul „eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la muncă”, a precizat că, legea nu poate fi făcută pentru a crea iluzii, a provoca ambiguități și decepții. Art. 89 alin. (1) din Codul muncii induce un dubiu asupra efectului real al dispozițiilor sale, contrar cerinței de previzibilitate a unei norme legale ce trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitatea de exercitare a puterii de apreciere a instanțelor în materia restabilirii la locul de muncă, pentru a oferi o protecție adecvată împotriva arbitrariului. Codul muncii nu prevede nicio dispoziție cu efect juridic, cu atât mai mult, de restabilire în muncă, pentru faptul că ordinul de concediere a fost emis cu 4 zile mai devreme până la expirarea a 2 luni de preavizare. Efectul juridic pentru depășirea termenului de preaviz de 2 luni este reglementat expres în art. 88 alin. (2) din Codul muncii, iar efectul juridic pentru omisiunea totală a termenului de preaviz este prevăzut la art. 184 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, drept garanție a salariatului în caz de încetare a contractului de muncă în legătură cu reducerea statelor de personal, însă un efect juridic pentru concedierea anticipată cu 4 zile în Codul muncii nu este prevăzut. În lipsa unei norme în Codul muncii care să reglementeze efectul juridic la emiterea ordinului de concediere cu 4 zile până la expirarea termenului de preaviz, instanțele ierarhic inferioare au adoptat o soluție ilegală și arbitrară fără a avea la bază o normă de drept material. Pentru a fi de acord că disponibilizarea cu 4 zile anterioare expirării termenului de 2 luni de preaviz produce efect de restabilire a reclamantei în funcție, în baza art. 89 alin. (1) din Codul muncii, o astfel de soluție trebuie să fie susținută cu motive și argumente implicite unei victime a încălcării. Pentru a putea pretinde a fi victimă a încălcării, persoana trebuie să fie direct afectată de măsura impusă, însă instanțele se contrazic în explicația de „încălcare a dreptului constituțional la muncă” cu

constatarea proprie că salariatei i-au fost acordate 39 de posturi de muncă. Reclamantei nu i s-a adus atingere în mod direct prin cele 4 zile care nu expiraseră până la termenul de 2 luni. În urma deciziei Băncii de aplicare a reducerii numărului, statelor de personal, într-adevăr, salariată Elena Timotin a fost eliberată din funcția deținută anterior, însă a putut beneficia de loc de muncă în cadrul Băncii dacă ar fi manifestat voința alegerii altei funcții din cele oferite la Bancă. La fel, a beneficiat de toate garanțiile procesuale și materiale.

Recurentul a opinat că, instanța de apel a aplicat și a interpretat eronat art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii. Nici această normă, nici altele din Codul muncii, nu prevăd că salariatului i se propune un oarecare număr de locuri de muncă, lărgind sfera de aplicare a normei respective. Instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că angajatorul a încălcat art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii pentru că i-a propus salariatei 39 de posturi vacante și nu 114 sau 124 de posturi vacante, ce ar fi existat la Bancă. Odată dedusă concluzia de încălcare a normei, nu a fost însă explicat din ce rațiune a reieșit această încălcare. În accepțiunea că Banca ar fi fost obligată să îi prezinte reclamantei mai mult de 39 de posturi vacante, deci mai mult decât „un alt loc de muncă (funcție)” rezultat din art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, are dreptul să cunoască raționamentul logico-juridic al instanței care îi impune această obligație. Or, nemotivarea acestui considerent al instanței de apel echivalează cu încălcarea dreptului Băncii. În egală măsură, nici art. 88 din Codul muncii, nici alte norme din Codul muncii, nu reglementează obligația angajatorului de a prezenta salariatului exhaustiv, în întregime, funcțiile vacante existente la unitate. Art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii stabilește o altă condiție, că „astfel de loc de muncă (funcție) să existe la unitate”, dar nu stipulează regula prezentării tuturor funcțiilor vacante existente. Art. 88 Codul muncii nu supune ordinii legale stările de fapt la unitățile ce ar putea dispune de mai multe posturi de muncă, nici nu instituie efecte juridice acestora. Însă din interpretarea eronată a art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii de către instanțele de apel și de fond reiese un șir de aserțiuni alogice. Dacă instanțele invocă încălcare prin faptul că s-a propus doar un anumit număr de locuri, instanța de apel ar trebui să motiveze măsura afectării dreptului la muncă al reclamantei prin o astfel de încălcare. Sau să supună controlului judiciar fiecare din cele 39, 114 sau 124 de posturi vacante cu identificarea funcției unice, potrivit regulii art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, care i-ar fi fost potrivită salariatei, dar nu i-a fost acordată de Bancă. Într-adevăr o astfel de competență nu este pusă pe seama instanțelor de judecată de legea națională, în consecință, nici rațiunea instanței de apel nu este justă. În altă ordine de idei, pentru a ajunge la concluzia încălcării dreptului constituțional la muncă, trebuie să nu-i fi fost prezentate salariatei Timotin Elena nicio propunere de loc de muncă (funcție). Astfel, concluzia eronată a instanței de apel se bazează pe prezumții, aparențe, ipoteze, în timp ce nu a fost oferit niciun răspuns la argumentele invocate în apel, nici la concluziile scrise, prezentate în instanța de apel.

Instanța de apel a menționat că, apelul Băncii a fost „lipsit de substanță juridică obiectivă”. Chiar dacă se admite că, în apel putea lipsi motivarea sau ar fi fost o motivare inexactă sau insuficientă, recurentul a pretins că, este în drept de a cunoaște raționamentele instanței de apel asupra acestei calificării date argumentelor. În modul în care instanța de apel a ignorat totalmente cererea de

apel, a limitat accesul Băncii la justiție, garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 alin. (1) din CEDO, precum și la exercitarea eficientă a căii de atac „recurs” potrivit art. 15 din Codul de procedură civilă, art. 6 alin. (1) coroborat cu art. 13 din CEDO. Fără un răspuns la argumentele exprese din cererea de apel, operează cu presupuneri asupra celor decise de instanța de apel. În cererea de apel a fost formulată chestiunea importantă: de ce opțiunea în care a prezentat reclamantei cele 39 de locuri de muncă nu a întrunit condiția art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii de a propune salariatului preavizat „un loc de muncă (funcție)”, însă nu a primit acest răspuns. Codul muncii nu stabilește efect juridic de restabilire a reclamantei în funcție cu măsuri compensatorii aferente, pentru că Elenei Timotin nu i-au fost propuse 114 sau 124 de posturi vacante, însă doar 39 de locuri de muncă vacante. O astfel de soluție este arbitrară și necesită un răspuns această problemă esențială. Nu este o critică a hotărârilor judecătorești, însă este o soluție ce afectează relațiile sociale, economice și de munca ale Băncii. O hotărâre judecătorească nu poate contravine gândirii logice, nici normelor legale, nici bunului simț. Dacă există practică judecătorească ce stabilește o altfel de aplicare a art. 88 din Codul muncii cu o limită mai mare, *in concreto*, de locuri de muncă (funcții), care cere o anumită conduită de la angajator întru aprecierea art. 88 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, atunci această practică urma a fi cunoscută din concluzia deciziei instanței de apel.

Decizia instanței de apel este în contradicție cu hotărârea primei instanțe și cerințele art. 373 din Codul de procedură civilă, exigențe ce au fost încălcate. În măsura în care instanța de apel a respins cererile de apel, inclusiv apelul Băncii, ca fiind „lipsite de substanță juridică obiectivă” și nu a fost dat nici un răspuns nici unui argument al apelului Băncii, nu este clar în ce limite instanța de apel a verificat hotărârea primei instanțe. În decizia instanței de apel lipsesc aspecte de fapt cu privire la oportunitatea, motivarea economică a reducerii numărului sau a statelor de personal de către Bancă, pe care instanța de fond și-a bazat hotărârea pentru anularea ordinului de concediere. Cu atât mai mult, în apel a indicat de această apreciere cu lipsă de competență a instanței de fond, însă nici la acest capăt de contestație nu a primit răspuns, nici la altele. Motivarea instanței de apel trebuie să fie clară, precisă și necontradictorie, aceste cerințe înlăturând arbitrariul și făcând posibil controlul judiciar. Sarcinile procedurii civile de judecare justă a cauzei nu au fost îndeplinite. Banca nu a încălcat niciun drept esențial al salariatei Elena Timotin, a fost impusă la reparații inechitabile și neproporționale, motiv de casare prevăzut la art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu susține aducerea unei *actio popularis*, fără ca reclamantii să fie afectați direct, și nici reclamanta Elena Timotin nu este victima unei încălcări, urmare a procedurii de reducere a numărului statelor de personal. Însă, prin soluția instanțelor inferioare a fost repusă în funcție cu încasarea salariului pentru perioada lipsei de la locul de muncă, din motiv că i-au fost propuse doar 39 de posturi vacante, și nu 114 sau 124, dar fără a adjuceca corespunderea reală funcțiilor vacante; pentru că nu ar fi fost aprobate noile state de personal, deși, o astfel de prevedere lipsește în Codul muncii; pentru că data ordinului de concediere a fost emis cu 4 zile înainte de termenul limită de 2 luni de preaviz, dar pentru care fapt nu există reglementare cu efecte juridice. Nici mecanismul de protecție al Convenției Europene nu este aplicat în mod rigid,

mecanic și inflexibil în cursul procedurii (Cauza Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 45; cauza Kamer împotriva Austriei, pct. 25; cauza Aksu împotriva Turciei (MC), pct. 51). Pretinsele încălcări invocate de reclamanta Elena Timotin nu au avut impact asupra acesteia. Banca și-a exercitat un drept prevăzut de lege cu referire la reducerea numărului, statelor de personal, însă nu astfel încât reclamanta să se pretindă victima unei încălcări a Codului muncii. *Mutatis mutandis*, Curtea Europeană a statuat în mod constant că nu se prevede instituirea de *actio popularis* și că sarcina sa este de a stabili dacă modul în care legea aplicată l-a afectat pe reclamant, respectiv, a dat naștere unei încălcări a Convenției (de exemplu, Cauza Roman Zakharov împotriva Rusiei (MC), pct. 164), ceea ce nu ar putea fi considerat în privința salariatei-reclamante.

Copia recursurilor declarate, prin scrisorile datate cu 06 iulie 2023, 10 iulie 2023 și 22 august 2023 (Vol.III, f.d.33-34,44), au fost expediate în adresa intimaților.

Intimații nu au făcut uz de dreptul de a depune referințe la cererile de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 06 aprilie 2023.

Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu, au depus cererile de recurs la 20 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.III, f.d.1) și la 06 iulie 2023, iar B.C. „MAIB” S.A. a depus la 18 august 2023.

Materialele cauzei atestă expedierea copieii integrale a deciziei instanței de apel către participanții la proces, la data de 29 mai 2023 (Vol.II, f.d.207), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurenți. Astfel, recursurile sunt declarate în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursurile declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu și de B.C. „MAIB” S.A., au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu și de B.C. „MAIB” S.A., Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile inadmisibile, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare

la data depunerii recursurilor, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursurilor declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu, rezultă că, s-au menționat expres, în final, ca temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. a),b),c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În recursul înaintat de de B.C. „MAIB” S.A., temei de admisibilitate a fost indicat art. 432 alin. (2) lit. a),b),c) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție pornind de la temeiurile de drept invocate de recurenți, și anume: art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, lit.a)- neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată; lit.b) –aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată; lit. c) – interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu și de B.C. „MAIB” S.A., nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele, deși, recurenții au pretins acest aspect.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu și de B.C. „MAIB” S.A., nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Elena Timotin, inclusiv prin intermediul avocatului Vadim Ciobanu și de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc